

5. Уровень инфляции Литвы [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ru.tradingeconomics.com/lithuania/inflation-cpi>.
6. Европейський банк підрахував, хто більше постраждає від продуктового ембарго Росії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://espresso.tv/news/2014/09/09/yevropeyskyu_bank_pidrakhuvav_khto_bilshe_postrazhdaye_vid_produktovoho_embarho_rosiyi.
7. Чистое финансовое состояние домохозяйств ЦВЕ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ru.unicredit.ua/news/view/801/>.

УДК 339.9

Петрашко Л.П.

*доктор економічних наук,
професор кафедри міжнародного менеджменту
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана*

Цівина М.С.

*аспірант кафедри міжнародного менеджменту
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана*

АНТИКРИЗОВІ СТРАТЕГІЇ МІЖНАРОДНИХ БАНКІВСЬКИХ ГРУП

Стаття присвячена узагальненню та систематизації методичних підходів формування та оцінки антикризових стратегій міжнародних банківських груп у глобальному бізнес-середовищі. У ході дослідження була визначена авторська позиція щодо класифікації даних стратегій. Сформовані висновки стосовно зв'язків між присутністю іноземних банків у приймаючих країнах та ймовірністю криз.

Ключові слова: міжнародна банківська група, банки з іноземним капіталом, антикризові стратегії, фінансова глобалізація, міжнародний рух капіталу.

Петрашко Л.П., Цивина М.С. АНТИКРИЗИСНЫЕ СТРАТЕГИИ МЕЖДУНАРОДНЫХ БАНКОВСКИХ ГРУПП

Статья посвящена обобщению и систематизации методических подходов формирования и оценки антикризисных стратегий международных банковских групп в глобальной бизнес-среде. В ходе исследования была определена авторская позиция по классификации данных стратегий. Сформированы выводы относительно связей между присутствием иностранных банков в принимающих странах и вероятностью кризисов.

Ключевые слова: международная банковская группа, банки с иностранным капиталом, антикризисные стратегии, финансовая глобализация, международное движение капитала.

Petrashko L.P., Tsvivna M.S. ANTI-CRISIS STRATEGIES OF INTERNATIONAL BANKING GROUPS

This article is devoted to generalization and systematization of methodological approaches to formation and evaluation of anti-crisis strategies of international banking groups in the global business environment. The study identified the author's position on the classification of these strategies. The conclusions concerning the relationships between the presence of foreign banks in the host countries and the probability of crises were provided.

Keywords: international banking group, banks with foreign capital, anti-crisis strategies, financial globalization, international capital flow.

Постановка проблеми. Фінансова глобалізація у період міжнародного поширення кризових потрясінь, що відбуваються в одній країні, призводить до більш синхронізованих циклів ділової активності. Ряд дослідників стверджують, що фінансові посередники (постачальники кредитних ресурсів) стимулюють бізнес-цикли за рахунок їх впливу на зміну ціни ризику в середовищі приймаючої країни, та визначають балансові інструменти макроекономічного аналізу – сукупні активи та розмір кредитного плеча. У цьому контексті, за даними оцінки американська банківська і тіньова банківська системи та більш ринкові фінансові посередники (брокери-дилери) залежать від більш ризикового зовнішнього фінансування.

У нинішніх економічних умовах посткризового розвитку міжнародні банківські групи активно змінюють стратегії експансії капіталу на ринках приймаючих країн. Вивчення методологічних підходів реструктуризації їх стратегій є безперечно актуальним з точки зору оцінки наслідків їх впливу на банківські системи приймаючих країн.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Конкретні механізми формування та оцінки антикризових стратегій міжнародних банківських груп відрізняються в різних дослідженнях. Як приклад – це використання важелів обмеження відповідальності за перерозподіл капіталу інвесторами з міжнародно-диверсифікованих портфелів у відповідь на потрясіння. Економісти досліджували відповідь на потрясіння через ВВП США (наприклад А. Свистон), зони євро, Японії, сукупності невеликих промислово розвинених країнах з метою визначення основних міжнародних каналів, через які поширюються кризові потрясіння [1, с. 362]. Найбільші внески до переливів майже повсюдно приходять від фінансових деривативів, на відміну від торгових потоків або через ціни на сировинні товари. Також вченими А. Пабло, Ф. Перрі встановлено, що світові процентні ставки є важливим елементом впливу на бізнес-цикли [2, с. 351]. Продовжив це дослідження Е. Марко, виявивши, що американські потрясіння чітко передаються країнам Латинської Америки [3, с. 237]. Фінансова інтеграція підвищує синхронізацію економічних циклів серед промислово розвинених країн, навіть якщо ці країни також мають тенденцію бути більш спеціалізованими [4, с. 729]. Результати емпіричних оцінок А. Косе та Е. Прасада моделі розподілу ризиків серед країн, що володіють різним ступенем

включення в різних дослідженнях. Як приклад – це використання важелів обмеження відповідальності за перерозподіл капіталу інвесторами з міжнародно-диверсифікованих портфелів у відповідь на потрясіння. Економісти досліджували відповідь на потрясіння через ВВП США (наприклад А. Свистон), зони євро, Японії, сукупності невеликих промислово розвинених країнах з метою визначення основних міжнародних каналів, через які поширюються кризові потрясіння [1, с. 362]. Найбільші внески до переливів майже повсюдно приходять від фінансових деривативів, на відміну від торгових потоків або через ціни на сировинні товари. Також вченими А. Пабло, Ф. Перрі встановлено, що світові процентні ставки є важливим елементом впливу на бізнес-цикли [2, с. 351]. Продовжив це дослідження Е. Марко, виявивши, що американські потрясіння чітко передаються країнам Латинської Америки [3, с. 237]. Фінансова інтеграція підвищує синхронізацію економічних циклів серед промислово розвинених країн, навіть якщо ці країни також мають тенденцію бути більш спеціалізованими [4, с. 729]. Результати емпіричних оцінок А. Косе та Е. Прасада моделі розподілу ризиків серед країн, що володіють різним ступенем

пенем міжнародної фінансової інтеграції, в кращому випадку, скромні, і, звичайно, навіть не наближені до рівнів, передбачених теорією [5]. Разом з тим, класифікація антикризових стратегій міжнародних банківських груп не представлені у розглянутих дослідженнях, що ускладнює розуміння загальних тенденцій розвитку міжнародної банківської діяльності.

Постановка завдання. Зважаючи на вищезазначене можна сформулювати дослідження, яке полягає в систематизації методичних підходів щодо класифікації антикризових стратегій міжнародних банківських груп у глобальному бізнес-середовищі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Тільки промислово розвинені країни досягли кращих результатів у ході останнього періоду глобалізації. Країни, що розвиваються були частково закриті і мали високий рівень ризиків, за рахунок значного боргового портфелю, в якому домінували зовнішні зобов'язання. Більшість ринків, що розвиваються до недавнього часу, є менш сприятливими для розподілу ризиків.

Диверсифікація переваг розподілу ризиків у банківській діяльності показана на основі моделі макробанкінгу. В умовах послаблення тенденцій інтеграції зменшується і вплив іноземного капіталу на банків-

ські системи приймаючих країн. На міжнародному рівні зниження впливу фінансових кризових потрясінь у середовищі приймаючої країни починається з наявності кредитних коштів у суб'єктів кредитування, що сприяє циклічності кредитування реального сектору економіки. Якщо іноземний банк є менш залежним від джерел фінансування приймаючої країни та більш залежним від іноземних джерел фінансування, то циклічність кредитування з позичкових коштів у вітчизняних банків може бути нижчою.

На даний час встановлено, що міжнародні банківські групи є агентами передачі та створення більш комплексної міжнародної кредитної активності. Японські банківські групи поширюють кризові потрясіння від японських коливань цін на акції, які вражають їх власний капітал та впливають на ринок нерухомості США через свої банківські філіали, що діють в Сполучених Штатах [6, с. 496; 7, с. 30]. Потраєння ліквідності глобальними американськими банківськими групами передається індивідуально через послаблення каналу банківського кредитування на території США і збільшення надання кредитів на ринках країн позиціонування їх філіалів та дочірніх структур [8, с. 1128].

Внутрішні ринки капіталу в рамках міжнародних банківських груп працюють з транскордонними фінансовими потоками, як з шляхами для передачі кредитування як з внутрішньобанківського запозичення, так і з міжнародного кредитування в кризових умовах [9, с. 214; 10, с. 303]. Доведено, що транскордонні фонди і традиційні міжбанківські операції є більш нестійкими, ніж місцеві агенти [11, с. 52; 12, с. 905; 13, с. 1059]. Синдикована кредитна активність є однією з форм транскордонних потоків фінансового капіталу. Ці попередження також вказують на важливість чіткого уявлення про форму міжнародних банківських потоків та впливу на них наслідків банківської глобалізації.

Посередницькі фінансові операції глобальних банків та їх мережі афілійованих структур зменшують ризики на міжнародних ринках капіталу за рахунок використання більш швидкого коригування своїх позицій. Водночас замість зменшення волотильності міжнародних потоків капіталу вони знижують ризики за рахунок скорочення відстані між позичальником та кредитором за допомогою використання мережі дочірніх структур. Місцеві вимоги дочірніх банків до середовища приймаючих країн полегшують потенціал для міжнародного руху капіталу та знижують ризиковість цих потоків, що зменшує вразливість місцевих ринків від кризових явищ в умовах присутності світових банків.

Крім того, відмінності між бізнес-моделями країн і бізнес-моделями всередині міжнародних банківських груп повинні урізноманітнювати і наслідки їх впливу на міжнародну передачу кризових потрясінь і біз-

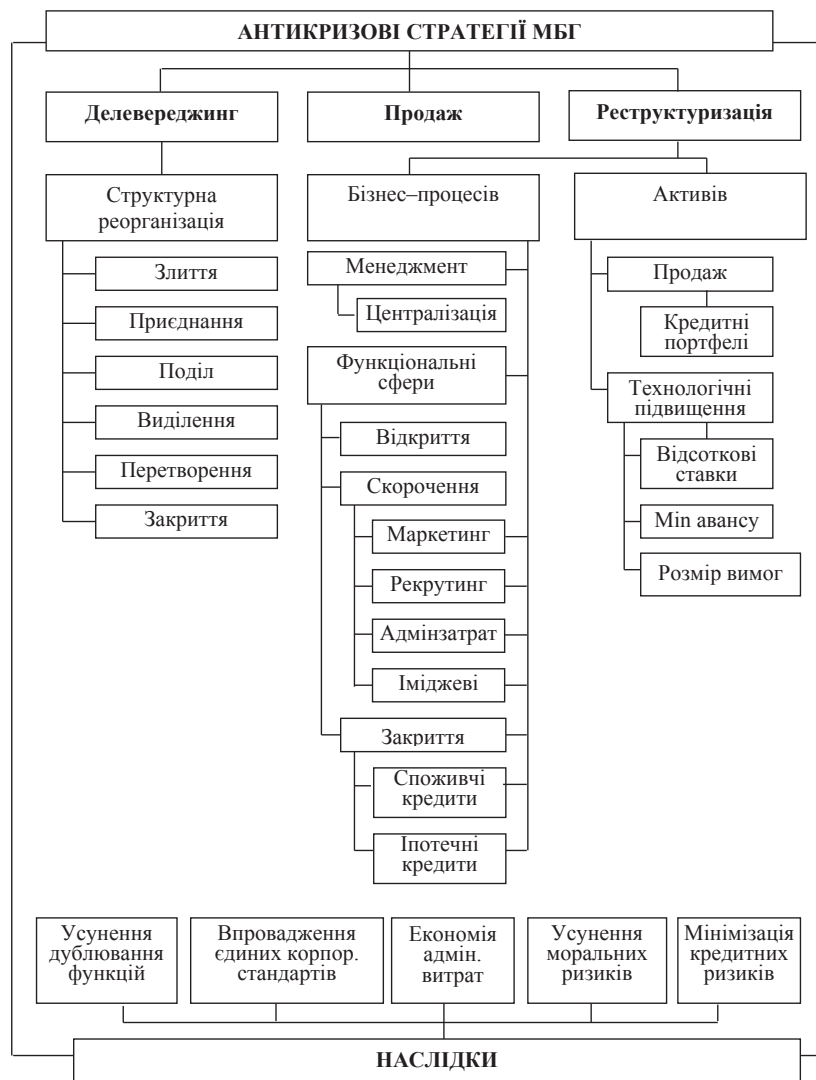

Рис. 1. Класифікація антикризових стратегій міжнародних банківських груп

Джерело: розроблено автором

нес-цикли спів-руху капіталу (мається на увазі неоднорідність впливу). У той час, коли потрясіння для материнської структури міжнародної банківської групи та ринків приймаючих країн згладжуються за рахунок перерозподілу капіталу, не до всіх партнерських чи афілійованих структур можна застосовувати аналогічний інструментарій. Американські банки застосовують ієрархічний підхід до зовнішніх потоків своїх філіалів, замість альтернативного, тобто тут діє організаційна ієрархія материнської підтримки філіалів за єдиним рахунком [10]. Реальні ефекти і форми передачі кризових потрясінь не очікуються в бізнес-середовищі цих банків і визначаються, як однакові для всіх місць. Материнські структури німецьких банків також використовують внутрішні ринки для перерозподілу фінансування в рамках своїх організацій. Результати оцінки динаміки використання галузевих протекцій та стратегій тиску фінансування у філіях і дочірніх структурах свідчать про їх еволюційні зміни [14].

Все вище викладене дозволяє систематизувати антикризові стратегії міжнародних банківських груп в бізнес-середовищі приймаючих країн (рис. 1).

Висновки з проведеного дослідження. З проведеного дослідження можна зробити висновки, що з макроекономічної точки зору роль світових банків у розширенні циклів ділової активності може бути перебільшена. Дослідження бізнес-циклів спів-руху капіталу в більш ніж 150 двосторонніх пар з країн із розвинутою економікою в період з 1970 року по 2006 рік підтверджують значну позитивну кореляцію між банківською інтеграцією і синхронізацією їх кредитної діяльності. Більш того, сукупні кредитні ефекти для місцевих позичальників залежать від потенціалу заміни кредитних потоків через ринки облігацій і тіньову банківську систему, які можуть сильно відрізнятися в різних країнах.

Як не дивно, ще однією причиною активізації ділового циклу спів-руху капіталу у різних країнах може бути те, що банківська глобалізація асоціюється із зменшенням випадків фінансових криз в ринкових країнах, і тим самим з меншою кількістю різкого виходу та скороченням банківської діяльності, які супроводжують такі кризи. У більшості країн частка банківських активів, що належать іноземним власникам, негативно корелює з ймовірністю кризи. Було також встановлено, що присутність іноземних банків у приймаючих країнах є негативним і ста-

тистично значимим коефіцієнтом ймовірності національної регресії в кризових умовах. Пізніші економічні дослідження з використанням даних з вибірки 20 розвинених країн у період 1978–2009 рр. для порівняння наявності двосторонніх зв'язків і кризових ймовірностей в періоди наявності та відсутності фінансових криз довели, що в період відсутності фінансових криз кореляція між зв'язками та ймовірністю криз слабкіша, ніж у періоди фінансових криз.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Bayoumi, Tamim, and Andrew Swiston, Foreign Entanglements: Estimating the Source and Size of Spillovers Across Industrial Countries, IMF Staff Papers, 2009, vol. 56:2, p. 353–383.
2. Neumeyer, Pablo A., and Fabrizio Perri, Business Cycles in Emerging Economies: the Role of Interest Rates, Journal of Monetary Economics, 2005, vol. 52, p. 345–380.
3. Canova, Fabio, The Transmission of US Shocks to Latin America, Journal of Applied Econometrics, 2005, vol. 20:2, p. 229–251.
4. Imbs, Jean, Trade, Finance, Specialization, and Synchronization, Review of Economics and Statistics, 2004, vol. 86:3, p. 723–734.
5. Terrones, Marco E., M. Ayhan Kose, and Eswar Prasad, How Does Financial Globalization Affect Risk Sharing? Patterns and Channels, IMF Working Papers WP/07/238, 2007.
6. Peek, Joe, and Eric S. Rosengren, The International Transmission of Financial Shocks: The Case of Japan, American Economic Review, 1997, vol. 87:4, p. 495–505.
7. Peek, Joe, and Eric S. Rosengren, Collateral Damage: Effects of the Japanese Bank Crisis on Real Activity in the United States, American Economic Review, 2000, vol. 90:1, p. 30–45.
8. Cetorelli, Nicola, and Linda Goldberg, Banking Globalization and Monetary Transmission, Journal of Finance, 2012a, vol. 67:5, p. 1811–1843.
9. Cetorelli, Nicola, and Linda Goldberg, Follow the Money: Quantifying Domestic Effects of Foreign Bank Shocks in the Great Recession, American Economic Review, 2012b, vol. 102:3, p. 213–218.
10. Cetorelli, Nicola, and Linda Goldberg, Liquidity Management of U.S. Global Banks: Internal Capital Markets in the Great Recession, Journal of International Economics, 2012c, vol. 88:2, p. 299–311.
11. Cetorelli, Nicola, and Linda Goldberg, Global Banks and International Shock Transmission: Evidence from the Crisis, International Monetary Fund Economic Review, 2011, vol. 59:1, p. 41–76.
12. Schnabl, Philipp, The International Transmission of Bank Liquidity Shocks: Evidence from an Emerging Market, Journal of Finance, 2012, vol. 67:3, p. 897–932.
13. Correa, Ricardo, Horacio Sapriza, and Andrei Zlate, Liquidity Shocks, Dollar Funding Costs, and the Bank Lending Channel During the European Sovereign Crisis, Federal Reserve Board International Finance Discussion Papers, 2012, p. 1059.
14. Duwel, Cornelia, Repo Funding and Internal Capital Markets in the Financial Crisis, Deutsche Bundesbank, no. 16, Discussion Paper, 2013.